

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO „SLOVENSKEGA
PLANINSKEGA DRUŠTVA“

XXV. LETNIK ————— 1925 ————— ŠTEV. 5

Po Bambergovi poti na Triglav.

Ljudevit Stiasny.

Na Triglav vodi 12 potov. Najtežavnejša in najbolj nevarna je pot — ako se sploh more imenovati »pot« — čez Severno steno, ki je zahtevala doslej že pet smrtnih žrtev. Precej za njo se uvrsti Bambergova pot. R. Badjura trdi v Planinskem vodiču, da ta pot ni mnogo lažja kakor čez Severno steno, razen tega je daljša. Od Aljaževega Doma v Vratih se dobro vidijo robovi, čez katere vodi Bambergova pot; od Severne stene proti zahodu se namreč dvigajo ostri robovi, kakor bi hoteli reči: »Tu gori ne moreš!«

Seveda od daleč se nam večkrat zdijo nepristopne tudi take stene, ki nam ne delajo posebnih težkoč; iz Vrat n. pr. stene, čez katere vodi Tominškova pot, in vendar prehodi to pot vsako leto na stotine planincev; pot je kajpada nadelana. — Razne govornice o Bambergovi poti so mi vcepile nekak strah pred njo, zato sem jo prehodil šele letos.

Prenočil sem v Aljaževem Domu. Večer sem preživel v zanimivi družbi našega najboljšega plezalca dr. Klementa Juga, ki se je nekaj dni pozneje ponesrečil na Severni steni Triglava. Zanimivo mi je opisoval plezalne ture, ki jih je bil izvršil v zadnjem času. Obžaloval sem pa, da je plezal večinoma sam po tako nevarnih gorah.

Ko vstanem drugo jutro ob štirih, se je že blestel Triglav v jutranjem solncu v azurno čistem zraku. Zlati žarki vzhajajočega solнца so se lomili ob strmih stenah in so se izgubljali v temne razpoke. Gluha tihota je še vladala, ko smo šli proti sedlu Luknji. Pred leti je bila ta pot pridno obhojena in zato dobro obiskana. Odkar pa je na sedlu naša državna meja, se le malo porablja. Plazovi so prejšnjo pot popolnoma razrušili.

V dveh urah smo bili na sedlu v višini 1758 m in pri mejniku med Italijo. Silno razorane so stene, ki se vzpenjajo tod v vrtoglavi strmini proti sinjemu nebu. Nekdaj je bilo plezanje tod kaj težavno;

zato so šli tu gori le najdrznejši plezalci. Pred izbruhom svetovne vojne pa je planinsko društvo olajšalo to pot. Dobro jo je namreč zaznamovalo, vsekalo ponekod stopinje in nabodlo tudi nekaj klinov. Plezanje pa je vendar dokaj težavneje nego pot iz Triglavskega Doma na Triglav, kjer so planinska društva iz Triglavskega in iz Aleksandrovega Doma vsekala vse polno stopinj in Triglav na gosto nabodla s klini ter prepregla z žicami.

Takoj od Luknje je stena zelo eksponirana. Posloviti se moramo od zelenja. Od tod ne bomo imeli drugega pod nogami kakor skalo. Ako bi ne videli znamenj, bi si sploh ne mogli predstavljati, da se pride tod na vrh. Pot je namreč vedno bolj strma in pripravna za planince, ki pozna vrtoglavost le po imenu in ki zastavlja svojo nogo trdno in zanesljivo. Pot vodi v jutranjih urah večinoma po senci, ker se vije največ na zahodni strani. Ker sem bil nahrbtnik oddal vodniku, sem plezal kvišku drzno in hitro. Dr. Klement Jug trdi, »da mora pri plezanju turist opustiti strah za življenje, ki je ravno kriv omotice, ki so že mnoge pahnilo v globočino. Vir nevarnosti pravzaprav ni v stenah in prepadih, marveč v človeškem subjektivnem razpoloženju samem«. Bambergova pot sicer ni nevarna plezalna tura, vendar tudi tu mnogo pripomore do boljše samozavesti, če si najameš dobrega vodnika. Moj vodnik mi sicer ni prav nič pomagal pri plezanju, toda zavest, da je pod menoj mož, ki bi me obdržal, ako bi se mi spodrsnilo, mi je dala sigurnost. Sicer so pa bile ves čas stopinje dobre in oprijemi zanesljivi. Le sredi stene se mi je zdela ena stopinja bolj nerodna. Treba je bilo prestopiti skoraj vodoravno na napravljeno stopinjo, a oddaljena je bila za mene skoraj preveč. Vodnik mi je hotel pomagati s cepinom, toda šlo je brez njegove podpore. Nekoliko dalje se stopa pod upognjeno steno; tem globokeje se moraš prikloniti, ako imaš na hrbtu natrpan nahrbtnik. Plezanje tod je različno od hoje iz Triglavskega Doma na Triglav, kjer so povsod narejene dobre stopinje. Tu pa se moraš posluževati večinoma gostih polic, ki so čestokrat tako visoke, da je treba z rokami potegniti truplo na višjo polico, kjer potem poklekneš. Vsled takega plezanja si utrudiš bolj roke kakor noge.

Prva strma stena vendar ni preveč visoka; v dobri četr uri sem jo preplezal. Pot vodi potem po pobočju strme gore v serpentinah na rob. Dobro so nam služili cepini in vživali smo prekrasen razgled v Trento. Pod nami se nad globokim koritom vijeta oba pota iz Luknje v Trento, starejša preko lepe zelenice pod Pihavcem, na levi strani pa preko mnogih strmih melov navzdol za Rušo. Za Trento in Soško dolino pa so se vzdigovale krasne gore.

Malo pod robom se mi je dozdevalo, da vodi pot na vzhodno, torej na jugoslovansko stran gore. Vodnik me pa opozori, da moram kreniti na desno; res zagledam tam znamenje. Tu je najbrže zašel pred dvema letoma Čeh Emanuel Kusý ter se onstran gore ponesrečil, ko je hotel iti v snegu črez Prag na Triglav, a je zašel na težavno Bambergovo pot; ker je sneg pokrival znamenja, je prišel na drugo stran gore, kjer ni nobene poti.

Bambergova pot je izredno mikavna, pot sama planince sproti poplača za prestani trud. Kako utrudljiva in dolgočasna je hoja po melu ali enoličnih strminah! Tu te pa poživlja vedna izprememba. Vmes je tudi nekaj kaminov, po katerih plezaš po vseh štirih in se opiraš tudi na komolec. Drugod vodi pot po žlebovih navzgor. Na robu pa malo postojimo; saj je razgled prekrasen. Razgledujemo se tu ne samo po divjih bližnjih grebenih in stenah, temveč tudi po gorah Razorjeve skupine in Škrlatic. — Vmes moramo preplezati tudi tri previsne skale. Posebno tretja se mi je zdela težavna, ker je visoka nad $1\frac{1}{2}$ m. Vodnik mi nasvetuje, da naj dobim oporo na levi navpični steni — in šlo je brez njegove podpore. Gola kolena pa za tako plezanje niso pripravna. Med plezanjem mi je nekoliko zdrsnila desna dokolenica in takoj sem imel krvavo koleno.

Črez dve uri zagledamo pod seboj Kugyjevo pot, ki vodi iz Trente na Triglav, ne daleč od pota pa Bovški ledenik. Od pota do snega je po zračni črti le nekoliko minut. Toda stena je gladka in navpična. Vodnik pa mi reče: »Kako lahko bi se napravila tu pot! Zabilo bi se nekoliko klinov za stopinje in nekoliko za oprijeme.« »Pa težavno bi bilo to delo,« mu odvrnem. Pod njo so namreč zijali globoki prepadi. »Težavno pač, a ne nevarno,« mi odgovori vodnik. »Delavca bi privezali na vrv, ki bi jo zavarovali na vrhu.«

Treba je bilo še preplezati zadnjo steno navzgor ter navzdol do Kugyjeve poti; zadnje je bilo mnogo težavneje nego prvo.

Plezanje po Bambergovi poti je bilo torej končano in prepričal sem se, da grozni sloves te poti ni povsem upravičen, dasiravno se more priporočiti le dobro izurjenim hribolazcem; in ob lepem vremenu, nikar pa v snegu. Nudi pa toliko krasnih užitkov, da se mora prištevati najlepšim turam v naših Alpah.

Na bovškem snežišču je bil prejšnji dan padel nov sneg. Ker je bila noč jasna, je bil sneg trd in se je hodilo kaj dobro; okovani robovi čevljev so se dobro oprijemali, ni bilo treba sekati stopinj. — Črez dobre pol ure zagledamo vrh planote »Za Planjo« kočo, ki so jo postavili med vojno vojaki. Koča pa je sedaj zapuščena. Blizu

nje smo se hoteli odpočiti, saj smo hodili od Aljaževega Doma nepretrgoma. Toda vreme se je naenkrat izpremenlo, mrzli severno-zahodni veter je pripodil goste oblake in je zakril solnce. Šli smo torej brez odmora dalje po Kugyjevi poti na Triglav.

Na tej poti je bil pred leti težaven vstop v zahodno steno. Preplezati se je morala strma, gladka stena, v kateri so bili zabiti klini za stopinje in za oprijeme. Nekaj let pred izbruhom vojne pa so se izognili tej steni. Naredili so vstop mnogo višje s primernimi stopinjami in so ga zavarovali s klini; zato ta pot ni več težavna. Do Bovške Škrbine pa smo morali hoditi še po novem snegu, ki nam je zakril stopinje; treba je bilo opreznosti, ker je tod le malo klinov. Nadaljnja pot ni težavna, ako ni vetra. Ob vetru je neprijetna, ker vodi nekaj časa po robu in je le malo klinov.

Na vrh Triglava sem prišel iz Aljaževega Doma v 5 urah 40. minutah, ker smo hodili brez odmora.

Razgled je bil zadovoljiv, vendar ne tako krasen, kakor je bilo pričakovati ob prekrasnem jutru. Zato in pa vsled mraza sem čez pol ure odrinil navzdol proti Aleksandrovemu Domu. Sredi pota nas zagledajo turisti, s katerimi sem prenočeval v Aljaževem Domu. Čudili so se, da sem šel po Bambergovi poti na Triglav in da sem jih celo prehitel. Ob ½2. uri sem se v Aleksandrovem Domu poslovil od svojega vodnika Hlebanje. Ko bi Hlebanja bil šel naravnost domov, bi bil lahko zvečer doma v Mojstrani. Zamudil pa se je v Triglavskem Domu in v Staničevi koči ter se odtod vrnil zvečer zopet v Triglavski Dom z večjo družbo iz Mojstrane. Šele ko so šli drugi po 10. uri spat, se je odpravil v temni, viharni noči kljub svarilom domov. Bilo mu je v nesrečo. Blizu Triglavskega Doma ga je drugo jutro našla mrtvega, ponesrečenega njegova družba, radi katere se je bil prejšnji večer vrnil v Triglavski Dom. (Gl. spodaj str. 112.)

Ko sem šel dne 5. avg. 1924 — z večjo družbo iz Krškega — čez Prag na Triglav, smo čuli med potom vojaško godbo s sedla Luknje in pozneje tudi drdranje aeroplana. Pod triglavskim ledenikom pa smo slišali vojaško godbo tudi z vrha Triglava: tam gori smo razločili kompanijo laških vojakov, ki je zasedla ves vrhunec. Meja namreč takrat še ni bila končno določena. Žal, da so določili mejo čez vrh Triglava; začetkom pa so nam hoteli ugrabiti celo Aleksandrov Dom.

Od 12 potov na Triglav imajo Lahi v posesti tri: čez Komarja ter Kugyjevo in tu opisano Bambergovo pot. V jugoslovanski posesti pa je 9 potov, med temi tudi pot mimo Triglavskih jezer. Vesti v

časopisih, da so nam Lahi prestrigli pot mimo teh jezer na Triglav, je le v toliko resnična, da moramo hoditi s sedla Doliča naravnost na Triglav, t. j. čez Zelenico in Skok ter po Kugyjevi poti, res po laškem ozemlju; ako pa gremo z Doliča na Triglav čez Aleksandrov Dom, tedaj hodimo ves čas neovirano po našem ozemlju.

Mt. Everest (8882 m).

I. M.

zija ima najvišjo goro sveta, Mount Everest (8882 m) v pogorju Himalaya. V dolžini meri Himalaya okoli 2500 km, več ko dvakrat toliko kakor Alpe od Marseille-a do Dunaja (2500 km je približna zračna daljava Calais-Carigrad). Široko je to gorovje okoli 220 km, torej zračne daljave kakor od Maribora do Trsta. Proti jugu gorovje strmo pada, proti severu se znižuje polagoma. Odtod izvirajo velike razlike v podnebjju, rastlinstvu in živalstvu na severu in na jugu. Indija — na jugu — ima tropično podnebje, monsum prinaša obilo dežja; v mescih juliju, avgustu, septembru pod Himalayo skoraj venomer dežuje; padavina doseže 2·5 m, preko Himalaye v Tibetu pa le 10 cm. Merilo, ako ga vzamemo po naših Alpah, se za Himalayo pomakne silno navzgor. V Alpah je najvišji vrh 4810 m, najvišja stalna naselitev in obenem tudi meja za setev žita in živil sega do okoli 1900 m, drevje raste do 2600 m, alpski pašniki in zadnje rastline do 3000 m; nad tem je večni sneg. Primerjajmo pa s temi podatki one ob tibetskem Himalayi. Mesto Lhasa leži v višini 3750 m nad morjem, male kompaktne naselebne segajo do 5000 m višine, torej čez višino Mt. Blanca. Do 3000 m dá tam zemlja letno še dve žetvi (pri nas 600 m), pšenica raste do 3500 m, ječmen in oves do 4500 m, gozdovi segajo do blizu 6000 m, še višje male rastline, in nato večni sneg in večni mraz.

V tem gorovju je kakih sto vrhov nad 7000 m, več ko 1200 nad 6000 m. A število onih skupin, kojih vrhovi segajo nad 8000 m, je nad deset; v tem masivu je najvišji vrh Mt. Everest z 8882 m (in ne Gaurisankar, kakor se je svoj čas mislilo in učilo po šolah; ta Gaurisankar je le 8140 m visok, od Mt. Everesta več ko 50 km jugozapadno oddaljen). Mt. Everest, ali kakor ga Tibetanci imenujejo: Čomolungma (kar pomeni: »boginja mati gorâ«), leži baš ob meji med Tibetom in Nepalom, kakih 700 km severno od

Calcutte. Angleži, ki bi radi bili pri vseh velikih podjetjih prvi, so skušali svojim turistom omogočiti, da se povzpno prvi na vrh najvišje gore na zemlji.

Znani angleški raziskovalec in turist po Aziji, Younghusband, predsednik angl. geografskega društva in alpinskega kluba, je izdal l. 1922 knjigo, v kateri opisuje predzgodovino ekspedicij na Mt. Everest. Ta knjiga je v glavnem služila Svenu Hedinu kot podlaga za knjigo »Mt. Everest«, iz katere sem posnel naslednje posameznosti. Že od l. 1880 naprej so kovali načrte, kako bi se povzpeli na Mt. Everest. Izprva sta nasprotovali zlasti vladi Tibetska in Nepalska; šele po svetovni vojni sta privolili v projekt. — Mt. Everest se skriva za svetom drugih vrhov; le s severa sem, iz Tibeta, se odraža njegov vrh nad drugimi, s snegom pokritimi orjaki Himalaye. Do l. 1849 se je smatral vobče vrh Kančimdžanga za najvišji vrh Himalaye; tega leta so iz daljave 250 km zagledali in l. 1852 našli po trigonometričnem merjenju od šesterih stacij za vrh »XV.« višino 8840 m, številko, ki se je po najnovejših merjenjih še zvišala na 8882. Nekateri so mnenja, da je še ta številka nekaj prenizka. Na zemljevidih pa se še splošno navaja prvotno izračunana višina 8840 m. Vodja indijskega zemljemerskega oddelka je bil l. 1852 slavni geodet George Everest. Zaman so povpraševali po domačem imenu tega vrha; naposled so ga kratkomalo krstili po svojem bivšem predstojniku (kajti ob krstitvi je bil sir Everest že spet v Angliji) — »M o u n t E v e r e s t«. Šele l. 1921 se je doznalo, da ga Tibetanci imenujejo že izdavna »Čomo lungma«, »boginja mati gor«. To ime imajo tudi najstarejši kitajski zemljevidi, toda prvo ime Mt. Everest je danes udomačeno. Sira George Everesta ime je torej ovekovečeno po najvišjem vrhu sveta, ki ga pa on sam najbrž niti videl ni; po čistem naključju in po vpljudnosti raziskovalcev je sir Everest postal nesmrten.

Younghusband, ki je bil sam drzen turist, je toplo zagovarjal in priporočal načrt somišljenikov za ekspedicijo na Mt. Everest; zlasti poudarja, da bi bilo s fiziološkega vidika velevažno doznati, je li človeku sploh mogoče, se povzpeti na višino 8840 m in ali bi tam mogel vsaj nekaj časa živeti, češ, nihče tega ne ve, nihče tega ni izkusil. Pred 100 leti je bil višinska meja, o kateri so mislili, da jo človek še premore, Mt. Blanc (4810 m). Od tistega časa so prehodili Ameriške Ande, Kavkaz in druge, dokler ni vojvoda Abruški prekosil vse prejšnje rekorde, povzpevši se na Bride-Peak (7500 m) v gorovju Karakorum (zapadno nadaljevanje Himalaye). »In če bi se sedaj komu posrečilo, premagati Mt. Everest!! Saj bi še v Himalayi sami

vedno ostalo nad 50 vrhov, ki so višji od 7500 m.« Za Angleže pa je bilo in je glavno, privlačno bodrilo, doseči absolutni višinski rekord; kajti kdor prvi doseže vrh Everesta, ta ne more biti več od nikogar in nikoli premagan!

Prvo ekspedicijo na Mt. Everest je poslal Alpine-club 1. 1921 pod vodstvom polkovnika Howard-Bury-ja. Stroški so bili proračunjeni na 10.000 funtov šterlingov (3.000.000 Din); to je bilo seveda premalo.

Člani te ekspedicije so bili: Raeburn, Mallory, Bullock, dr. Kelas, Morshead, Wheeler, dr. Heron in dr. Wollaston. Zbirališče ekspedicije je bilo mesto Darjding (navadno se imenuje Dardžiling), končna postaja železnice proti državi Sikkim (med Nepalom in Bhutam), kjer so dovršili tudi zadnje priprave. Najeli so 40 kulijev (delavcev-nosačev), 4 kuharje in 2 tolmača, nakupili za transport 100 mezgov, ki so se pa posej v gorovju izkazali kot neporabni; morali so jih že v Sikkimu zamenjati z gorskimi konji. Odrinili so 18. maja 1921, čez prelaz Dželep-la (4387 m) v Phari in naprej do jezer Bam-tso in Kala-tso v Tibetu; odtod proti zapadu čez Khamba in Shikar v Dingri, važno trgovsko mesto baš severno od Everesta, ki je bilo glavno izhodišče prve ekspedicije. Že na potu do sem so se pokazale prve težkoče: umrl je dr. Kelas; Raeburna so morali poslati nazaj v Sikkim, ker je naporom podlegel. V Dingri je ostala ekspedicija 14 dni, odtod so posamezni člani poizvedovali in preizkušali, od katere strani bi bilo mogoče naskočiti in zavzeti Mt. Everest. Nato so preložili glavni stan v dolino Kharta, tik severno pod Mt. Everestom, zračne daljave od vrha kakih 20 km. Do 1. avgusta so si popolnoma uredili taborišče; nato so pričeli s preizkušanjem dohoda. Ves avgust so trajale te poizvedbe. Početkom septembra so preložili glavno taborišče še bližje Everestu v zgornji del doline Kharta; utaborili so se v višini 5288 m, malo severo-vzhodno od Mt. Everesta. Odtod je dosegel Mallory s tovarišema Bullock in Wheeler najvišjo točko te ekspedicije, 7010 m, — še $5\frac{1}{2}$ km oddaljeno od zaželjenega vrha. Kolikor so mogli dognati, se je nutil od tega sedla edini dohod na vrh. Nato se je — prisiljena po vremenskih neprilikah — vrnila vsa ekspedicija čez Dingri nazaj v Darjding, kamor je dospela 25. oktobra 1921.

Kar hitro spomladi 1922 se je že sestavila druga ekspedicija, čije vodja in šef je bil general Bruce, njegov namestnik polkovnik Strutt, ostali člani pa: Mallory, kapitan Finch, major Norton, dr. Sommerwell, dr. Wakefield, dr. Longstaff, kap. Noel, kap. Bruce in kap. Moris, toraj 11 Angležev, med temi 7 oficirjev, 2 zdravnika in 2 naravoslovca; nekateri so bili spretni fotografi. Pred odhodom

se je pomnožila ekspedicija še za dva odlična turista: majorja Morshead in Crawford. Koncem marca so zapustili Darjding in so bili 6. aprila v Phari. Tokrat je vzela ekspedicija s seboj tudi aparate s kisikom, ki bi naj olajšali dihanje v silnih višinah. Vsega tovara pa je bilo za 500 mežgov. Ekspedicija se tokrat ni podala v dolino Kharta, ampak v dolino pod ledenikom Rongbuk (zopet čez Dingri), odkoder so smatrali dostop na Mount Everest možnim. Dne 21. maja se je patrolja pod vodstvom Mallory-ja s člani Morshead, Norton in Sommerwell, ki bi se imeli vzpeti do vrha, ušotorila na višini 7620 m; prekosila je torej rekord vojvode Abruškega za 120 m. Drugega dne so dospeli trije člani (Morshead je zbolel) na višino 8168 m, in vse to brez aparatov za kisik. Nato pa so se morali vsi vsled izčrpanih moči vrniti. Teden dni pozneje sta se kapitana Finch in Bruce povzpela že do 8321 m višine, kar je najvišja dosežena točka te ekspedicije in obenem svetovni turistični višinski rekord l. 1922. Vsi nadaljnji poizkusi so bili brezuspešni; zato se je ekspedicija avgusta vrnila domov.

Zelo skrbno je bila pripravljena 3. ekspedicija za l. 1924. Izkušnje prvih dveh ekspedicij so v marsičem olajšale priprave za tretjo, tako da je bilo vse že 1. marca zbrano v Darjdingu. Člani ekspedicije so bili: šef general Bruce, njegov namestnik polkovnik Norton, nadalje: Mallory, dr. Sommerwell, mj. Noel, kap. Geoffrey Bruce, kap. Finch, Mr. Odell, Bentley, Beetham, Irwine, Hazard, maj. Hingston in Shebbeare. Že 1. aprila je ekspedicija prekoračila tibetsko mejo in se je podala po stari poti čez Dingri na glavno oporišče na ledeniku Rongbuk (ki leži neposredno ob vznožju Mt. Everesta), kamor so dospeli začetkom maja. Na tej višini 6300 m, oddaljeni še 4 dni hoda od glavnega vrha, so uredili glavno taborišče, dve nadaljnji manjši šotorišči pa na ledeniku naprej proti vrhu, oddaljeni po dan hoda drugo od drugega. Z nepopisnimi težavami, ki so jih povzročili neprestani snežni viharji, je ekspedicija napravila zadnje večje šotorišče na 7000 m in je založila skladišče s potrebnimi živili, odtod naprej pa še par malih šotorišč. Mraz je bil silen. Prvi pohod prof. Mallory-ja in Bruce-a ni uspel, ker nosilci radi prejšnjih nezgod (nekega nosača je zadela kap, drugemu sta zmrznili obe nogi) niso hoteli sodelovati. Na drugi pohod sta se odpravila polkovnik Norton in dr. Sommerwell, ki sta se nad zadnjim šotoriščem povzpela do 8540 m, s skrajnim naporom — pa brez aparatov za kisik; opustiti pa sta morala nadaljnji pohod, ker — kakor je ugotovil dr. Sommerwell na sebi — človeška konstitucija take višine več ne prenese. Dne 6. junija sta se s 4. šotorišča odpravila na pohod prof. Mallory in

Irwine z 8 nosači in z aparati za kisik; hotela sta izvršiti zadnji poskus. Z daljnogledi so ju zadnjikrat opazili še na višini 8630 m, 250 m pod vrhom. Izgledalo je, da dobro napredujeta, — toda od tega trenutka jih ni videl nihče več. Domneva se, da ju je zalotila kaka alpinska nezgoda, ali pa, da so odpovedali aparati za kisik. Tudi trupel ponesrečencev niso mogli najti kljub vsem naporom. Youngusband je mnenja, da sta Mallory in Irwine — po zadnjih poročilih ekspedicije — dne 8. junija dosegla vrh Mt. Everesta in se ponesrečila šele na povratku, ko je gost oblak zakril plezalca očem opazovalcev. Pa tudi z doseženo višino 8630 m sta dosegla svetovni rekord. S težkim srcem se je morala ekspedicija zopet vrniti.

Po časopisnih vesteh bode prihodnja ekspedicija na Mt. Everest šele l. 1926. Celo leto 1925 bodo skrbno pripravljali vse, kar je treba za tak pohod. Udeležili se ga bodo najbrž isti, ki so l. 1924 sodelovali. Kdaj in kako bodo dosegli končni cilj, vrh Mt. Everesta, je odprto vprašanje, ki bo najbolj odvisno od vremenskih prilik. Gotovo pa je, da ponosni Angleži po takih dosedanjih uspehih ne bodo odnehali in prepustili slavo drugim. Slednjič se bo moral tudi orjak Mt. Everest ukloniti človeški volji.

* * *

Dostavek uredništva. Poučno razpravo o Mt. Everestu s fotografskim posnetkom pogorja ter s pregledno karto Himalaje je objavil dr. T. Poljak v »Hrvatsk. Planinarju« 1924, št. 6, str. 91. O tragičnem koncu zadnje ekspedicije pa poroča po angleških virih D. Alpenzeitung, Mitt. 1924, št. 7, str. 89. Malloryjevo psiho je krasno orisal E. S. Lammer v »Oest. Alpenz.« 1925, Nr. 1033, str. 1—11. O zadnji nesrečni ekspediciji poroča točno, z več ilustracijami, tudi I. V. Želizko v »Časopisu Turistu«, 1925, št. 2 in 3.

Za podjetje l. 1926 se vršijo že sedaj priprave. Prvotno je bilo namenjeno, da se ga bodo udeležili različni narodi, zlasti švicarski vodniki; zdaj pa so Angleži izjavili, da bodo nalogo izvršili sami. Domneva se, da se na to stališče niso postavili le iz tekmovalnosti, ampak iz političnih vzrokov; Tibetanci namreč verujejo, da je božjega rodu tisti, ki bo prvi stopil na vrh Čomolungme. Tak ugled pa je Angležem potreben. Angleži so že doslej dosegli, da jim je ondotne prebivalstvo zelo naklonjeno, dočim še nedavno ni trpelo tujca med seboj. Da Angleži ne bodo odnehali, dokler ne stopijo na vrh najvišje gore sveta, to je odločno naglasil G. Ingle Finch pri nekem predavanju v Monakovem.

Najprej pa bodo morda preleteli letalci Mt. Everest; tak polet je v začetku l. 1925 pričel v Kalkuti pripravljati angleški letalec Cobham; zdi se pa, da se mu ni prav posrečilo, ker niso znane ondotne vetrovne razmere.

Dr. T.

Kanadski „Everest“.

Planinska ekspedicija na Mount Logan.

Posebna kanadska ekspedicija je odšla v aprilu t. l. iz Vancouvra, da poskusi doseči vrh Mount Logan, ki je po višini druga gora severne Amerike in kralj vseh kanadskih vrhov. Mount Logan izpolnjuje skupino pogorja Mount St. Elias, ki obkroža Aljaško obalo Tihega oceana in gospoduje nad Youkonom; dviga se 5936 m nad morsko gladino.

Na Mount Logan še nikdar ni stopila človeška noga. Da pa je v navedeni skupini najvišja gora, so dognali šele, ko se je oddelek mednarodne obmejne komisije za določitev mej Aljaške mudil ob zalivu Yakutat z namenom, da to ozemlje triangulira.

Leži pa ta vrh blizu geografičnega središča ledene pokrajine. Ima ponosne sosede Mount St. Elias (5489 m), Mount Vancouver (5522 m), Mount Augusta (5350 m) in druge. Toda z obale Tihega oceana se vidi samo vrh; ostalo zakriva planina Augusta - St. Elias. Četudi ga ne moremo primerjati z Mount Everestom, ga vseeno lahko imenujemo kanadski Mount Everest. Dobro tekmuje z evropskimi gorami, je 1120 m višji ko Mont Blanc in 1454 m višji ko Matterhorn. V tej pokrajini klone samo pred Mount Mc Kinleyem, okoli 500 km oddaljenim proti severozapadu v Aljaški; nanj je prišel pred 10 leti arhidijakon Stuck s svojimi tovariši.

Že nekaj let je Mount Logan zbujal zanimanje kanadskih in američanskih planinskih društev; toda šele l. 1922 so končno sklenili, da organizirajo ekspedicijo. Na zborovanju v Vancouvru, jeseni l. 1923, je ideja zavzela praktično obliko, ko je namreč Kanadsko planinsko društvo sklenilo, da naskoči njegov vrh. Priprave so trajale do preteklega julija in sedaj je zadostna podpora omogočila pohod.

Po sedanjih podatkih se je ekspedicija zbrala aprila v Seattlu in bo odjadrala 2. maja proti Valdarezu v Aljaški. Prispela bo tja 7. maja in se bo nato odpeljala, dokler gre železnica, do Mc. Carthy. Še par dni bo tu porabila za končne priprave. Tako upajo, da bo že 14. maja šla na svoje 90 km dolgo potovanje do konca Chitina doline. Do sem sega Loganski ledenik; hrano ter vse potrebščine morajo nesti nosači kakih 50 km do podnožja gore.

Kakor sedaj poročajo, bo ekspedicijo sestavljalo 8 oseb in 4 ali 6 nosačev, pod vodstvom g. A. H. Mc. Carthy-a in sovoditelja g. H. F. Lambarta, člana Kanadskega geodetskega oddelka. Med

ostalimi člani ekspedicije bo polkovnik W. W. Foster, bivši predsednik Kanadskega planinskega društva, in Mr. Allan Carpe. Ti štirje so člani Kanadskega planinskega društva, ostali trije pa člani Ameriškega planinskega društva, ki je prispevalo veliko podporo za ekspedicijo.*

F. S. Copeland.

Na planine!

(Sljemenaška koračnica.)

Drugovi, napred u gorski taj kraj,
napred u divni naš planinski raj!
Ođvažno samo,
brzo onamo,
gdje sunce izadje u blaženi čas —
zlatne mu zrake cjelivaju nas!

Sunce nam ljubi ponosno čelo —
drugovi, napred! Hitro i smjelo!
Neka se ori
u zelenoj gori
radosne pjesme veseli glas,
planinkinje vile očekuju nas!

Oj gorska vilo, već idemo gle,
očarani, željni tražimo te.
Daj se ukaži!
Daj nam pokaži
tvojega carstva blistavi sjaj.
Vodi nas, vodi u planinski raj!

Zagreb, 5. III. 1925.

Dr. Gizela Tarczay.

Čez hrib in dol.

Grintavec in Kočna v zimi.

Čudna zima: nič snega, a dan na dan megla, megla... Vsaj v Kranju. Izvem pa, da je v ravnini onstran Podnarta, v višini nad Sv. Joštom jasno sonce. Torej!

S Ferdom se domeniva, da čez dva dni odrineva na Grintavec in Kočno. Pa je preteklo več dni; kajti meni je ljuba mamica, v skrbeh zaradi zimskih nezgod, odrekla vse, kar je potrebno za na pot, Ferdotu pa so poskrili planinsko opravo.

Vdala pa se nisva. Čez nekaj dni sva bila pripravljena — povem samo dejstvo — in nekega dne sva za kosilo že poskušala pri Povšnarju dobre klobasce s kislim zeljem. Z nama je bila celo še tretja oseba, gdč. J., ki je rekla, da nam bo, če drugega ne, vsaj kuharica. Ob četrt na 3. uro smo bili že v Suhem Dolu, kjer smo sami sebe dobro pogostili, a Suhadolnik nas je založil z zabelo. Izvedeli smo, da

* (>The Times, March 3, 1925.) — Kraji, navedeni v tem članku, se nahajajo na severozapadnem koncu Severne Amerike, pod Alasko naših zemljevidov. — Uredništvo.

v Cojzovi koči ni več drv. Pri pastirski koči, poleg nekdanje Frischaufove, sva si natovorila vsak veliko butaro suhih drv na že težka nahrbtnika. Zato smo od tu do Cojzove kočice rabili po zledenem snegu in nakopičenem pršiču nič manj ko dve uri in pol.

Kako prav so prišla drva! Le kakih pet, šest polenčkov je bilo v koči za seme. Kurili smo, kuhali in se greli; onadva sta naposled šla spat, jaz pa sem naprej kuril in kuhali in jedel....

Drugi dan jo ubereva proti Grintavcu; gospodično sva pustila v koči, da straži nahrbtnike. Sneg je bil precej leden, pa z derezami se je hodilo prav prijetno. Z vrha Grintavca, kamor sva prišla z lahkoto okoli pol 11. ure, sva odrinila proti Dolcu in Kočni.

Pot z Grintavca proti Dolški Škrbini je radi precejšnje strmine in popolne ledenosti zahtevala veliko previdnosti, posebno pod razpotjem, kjer se odcepi na Mlinarsko sedlo in dalje na Češko kočico. Velika množina snega — klini in vrvi pod snegom, in trd led — pridno sva morala vsekavati stopinje, da sva mogla naprej. Z največjo previdnostjo sva lezla dalje po nama že dobro znani Kremžarci do znane razpoke, kjer se je v avgustu l. 1923 moral vrniti neki turist, ker ni mogel — skozi. Vrh Kočne sva dosegla brez prav posebnih težav okoli 2. ure popoldne. Vročina je bila ta dan huda v gorah.

Razgled je bil raz Kočno prav nenavaden. Vsa nekdanja Kranjska in Štajerska sta bili prav do zadnjega kotička zabasani z meglo. Površina tega morja se je držala enakomerno v približni višini 1600 m. Tam daleč na južnem obzorju si videl Nanos, podoben ogromni ladji, nekoliko na desno pa ledeno skalo: Snežnik. Vrhovi, bližnji in daljni, ki so se dvigali iz te bele odeje, so bili nad vse čisti. Takega pogleda na gorske velikane še nisem doživel! — Zanimiv je bil pogled v smeri proti Krvavcu in Grebenu. Silni megleni valovi so se zaganjali v Krvavec, ki je bil podoben položni obali, raz katere se je dvigal morski svetilnik — nova kočica na Krvavcu. Ravno do te kočice je segalo morje.

Knjiga in štampljka na Kočni še nista nadomeščeni, vpisala sva se v železno omarico: Z vrha sva odrinila po drugi poti: po velikem plazju navzdol v Dolec, od tam na levo po pobočju Grintavca v smeri proti Cojzovi koči. Neprijetno: najprej pelje pot globoko dol, potem daleč navzgor, končno zopet navzdol. Ker pa se nama ni mudilo, sva počakala na solnčni zahod.

Ko sva nato po polurni hitri hoji prišla v kočico, je postalo že popolnoma temno. Dobro sem se pokrepčal in razobesil premočeno perilo okoli peči; nato pa noge v nahrbtnik in — že sem bil na »mehki pernici« Če bi imel večji nahrtnik, ali pa, ko bi bil jaz toliko manjši, bi bil zlezal kar cel v nahrtnik. Vsi smo se dobro naspali.

Prihodnje jutro smo jo hitro ubrali proti domu. Pošla so nam namreč drva: hujše od tega pa je bilo, da smo prišli ob vse vžigalice — ostali smo brez ognja.

Prišli smo domov in v meglo, vsi ožgani od — solnca. Ta letošnja zima!

Viktor Rebolj.

Moje ture leta 1924.

Dne 11. maja sem bil na Golici. — 9. junija sem bil okoli polnoči v Kamniški Bistrici, ob jutranjem svitu v Cojzovi koči. Koča prenapolnjena, nekaj ur počitka, potem na Grintavec. Megla, nič razgleda. Vrnil sem se po istem potu.

21. junija z večernim vlakom do Žirovnice. Po načrtu bi morali mimo Valvazorjeve kočice — tu bi prenočevali — in na Mali Stol v Prešernovo kočico. V

temi, gosti megli in dežju smo zašli in smo ob jutranjem svitu prilezli premraženi, premočeni in utrujeni v prenapolnjeno Prešernovo kočo. Na Stolu megle dosti, razgleda malo.

28. junija z večernim vlakom do Kranja. Od tu do vasi Babni Vrt. Tu prenočimo. Drugo jutro mimo Krničarjeve kočice na Storžič. Po raznih potih in nepotih smo se vsled preteče nevihte vrnili v Babni Vrt in Kranj.

4. julija zvečer v Kamnik in ponoči naprej na Kamniško sedlo. Ob ½5. uri zjutraj smo bili v koči. Po počitku istopotno nazaj.

12. julija zvečer z vlakom v Kamnik; opolnoči sem bil na Veliki Planini. Okoli 4. ure zjutraj na Dol—Rženik—Konj—Presedljam, ob ½9. uri dopoldne v koči na Korošici. Ob ½11. uri po Kocbekovem potu na Ojstrico. Vročina neznosna, še hušša žeja. Razgleda ni bilo nič, ker je bilo dimnato. Kmalu se spustim na pot, ki te vodi proti škarjam, Luški Babi in Planjavi. Na vrhu Planjave megla. Na potu proti Kamniškemu sedlu sem opazoval glorio. V kočico sem dospel ob ½7. uri zvečer; hodil sem torej od kočice na Veliki Planini do Kamniške kočice okoli 14½ ur. Drugo jutro stopim še na Brano, nato nazaj na Sedlo in dalje na Okrešelj. Stopim še do slapa, potem se nisem ganil več iz kočice. Dež je lil za stavo in grmelo je v Brani in Planjavi. Kaj bo drugi dan? Dežja ni bilo, megla se je vzdignila, torej na pot. V prvem jutrovem zraku korakam proti Savinjskemu in Jezerskem sedlu. Žrelo sem si bil predstavljal hušše, nego je. V Češki koči ostanem 2 uri, nato po krasno izpeljani stezi na Mlinarsko sedlo. Vrh Grintavca sem dobil — seveda — meglo. Ko sem pozneje ogledoval vrh iz Cozove kočice, je bil zopet čist, kakor da megle še nikdar videl ni.

Drugo jutro megla seveda. Kako se pride na Greben? V začetku je pusta, vsaj meni se je zdelo tako; hodiš po travi in iščeš redkih markacij, megla ti še dihati ne da. Pozneje, ko si zunaj megle in prideš v skale, je seveda boljše. Popolnoma drug zrak te obdaja in čeprav solnce nekoliko pripeka, truden nisi nič, ker je druga polovica pota tako zanimiva, da nimaš časa misliti na solnce in trud. Na vrhu sem. V knjigi je bilo samo 40 turistov vpisanih.

Z Grebena se spustim na pot proti Mokrici in Košutini. Pot sem samo duhal, ker sem bil zopet v megli; nazadnje sem še zašel in sem s precejšnjo težavo dospel v Brusnike in preko Bistrice na pot, ki te pripelje v dobrih 2 urah v Kamnik. Hodil sem pa od Cozove kočice do Kamnika okoli 12 ur.

5. avgusta s popoldanskim vlakom do Radovljice. Zvečer sem bil v Vilfanovi koči. Drugo jutro na vrh Begunjsčice — Zelenica — Stol — Golica. Celo pot najkrasnejši razgled. V Kadilnikovi koči prenočim. Drugo jutro se spustim na pot proti sedlu Rožica in do pod Kepe. Pri studencu, kjer se odcepi pot na Dovje, se me je polotila taka dremavica, da sem obrnil Kepi hrbet in sem jo ubral kar proti Dovjemu. Od tu pa peš 12 km v Kranjsko Goro; po 2 urnem počitku nadaljujem pot mimo ruske kapelice — Koče na Gozdu — v Erjavčevo kočico. Prenočim. Drugo jutro, še v mraku, čez Križko Steno — Križ — Stenar — Bukovlje in v Aljažev Dom. Na Stenarju se me je zopet spomnila megla. Krasen pa je razgled s Križkih Podov na Triglavsko steno, Triglav in Kredarico s Triglavskim Domom. V Aljaževi koči prenočim. Drugo jutro dež, vendar moram na Dovje, ker se je pripeljala mama. Ž njo skozi Kot na Kredarico. Mračilo se je že, ko sva stopila v Triglavski Dom, ki je bil natrpan turistov. Megla je bila ves dan. Noč sva preležala na klopih. Celi drugi dan in še eno noč sva čakala na boljše vreme. Šele zjutraj sva imela nekaj razgleda preko meglenega morja. Nato sva šla mimo Vodnikove kočice čez Uskovnico v Srednjo vas in na vlak.

Dne 12. septembra se peljeva s tovarišico do Kranja. V krasni mesečni noči se je kar samo hodilo do Suhadolnika. Ob ¼4. uri zjutraj sva dospela v Cojzovo kočo. Okoli ¼9. ure dopoldne sva šla proti Grintavcu. Tam, kjer se pot odcepi, sva krenila proti Kočni. Z vrha Kočne sva imela najkrasnejši razgled. Nato sva se spustila čez Dolsko Škrbino po Kremžarjevi stezi v Češko kočo, ki sva jo dosegla v mraku. Drugo jutro nadaljujeva turo skozi Žrelo — Jezersko in Savinjsko sedlo, Turski Žleb — Tursko goro — Kotličice in na Kamniško sedlo. Tu prenočiva. Prihodnje jutro pa skozi Bistrico domov.

Poleg teh tur sem napravil še nekaj manjših izletov.

Pirnat Ivan.

Iz Šoštanja na Kočno.

Ozirajoč se na spremljevalce, sem to leto (1924) le po precejšnjih ovinkih došel na Kokrsko Kočno (2541 m), edini važnejši vrh, ki ga pri svojih dosedanjih turah v Savinjskih planinah še nisem obiskal.

Iz Šoštanja smo jo 23. julija 1924 ubrali najprej proti Smrekovcu (1570 m): med potom smo došli odbornika Saleške podružnice SPD, ki je izpopolnjeval markacije. Pred hudim dežjem smo vedrili pri kmetu, p. d. Luka; ta nam je pokazal krasen kapnik, ki ga je bojda našel v težko pristopni duplini v bližnjem Libijskem grabnu. Vsled te zamude smo prvi večer prišli le do velikega kmeta Atelšeka, p. d. Gornjega Brložnika (pod vrhom Smrekovca), ki ima znano gostoljubni dom za turiste.

Istočasno z njegovimi koseci smo bili drugo jutro po koncu in smo hiteli pri najlepšem vremenu preko vrha Smrekovca, kjer smo spodili divjega petelina, po že prav slabo vidnih starih markacijah čez vrha svoječasnih vulkanov: Kamena (1695 m) in Travnika (1634 m); priče o strnjeni lavi so še sedaj tamošnja t. zv. Altarna peč in druge hudo sprhuele pečine. Ob potoku pelje pot do kmeta Črnšeka, potem pa okrajna cesta v Luče. Od tam smo po kratkem odmoru šli dalje do vzhodja prehoda na Robanov Kot. Skozi Robanov Kot smo, kakor večkrat drugi turisti, krenili preveč na desno, v smeri vidne kapelice pri Kocbekovi koči, zato in vsled dežja smo prenočili na senu bližnje Robanove kočice in smo drugi dan dospeli le do Korošice; tam nam je pravil staroznani planinski oskrbnik in vodnik Dežman, da mu je »Plan. Društvo« naročilo, naj izvrši na dveh krajih blizu vrha Robanovega Kota potrebno popravilo. Po »Dežmanovi poti« (njo je omenjeni vodnik nadelal) čez Sukalnik, kjer smo uživali krasen razgled in videli tudi Kočno, čez Kamniško sedlo preko Okrešlja, Savinjskega sedla in skozi zelo zanemarjeno »žrelo« do Češke Koče. Ta zanemarjenost je pred vsem kriva, da ima Češka kočica — ta krasna, tudi politično važna postajanka — razmeroma malo obiskovalcev. Omenimo naj še to: Od Savinjskega sedla naprej teče vzporedno z markacijami SPD nova karminasta markacija Oesterr. Turistenkluba; to avstrijsko markacijo opaziš tudi še pozneje na vrhu Kočne, kamor so si Nemei, oz. Avstrijci zaznamovali svojo lastno pot! Ne prekoračijo li morda tuje markacije kje državne meje?

V Češki koči je prišla moja planinska palica, zaradi svoje dolgosti dalje časa v tarčo za šaljivke in zbadljivke, do svoje zaslužene veljave. Z njeno pomočjo smo prenesli v kočico neko damo, ki je bila zašla in ponoči vsa onemogla zaostala. Drugi dan zopet dež. Šele ob 11. uri sem odrinil iz kočice po dobro zaznamovani in dosti dobro nadelani Kremžarjevi poti na Kočno. Zanimiv in za debeluharje neprehoden je ob sedlu prelaz skozi dve ozki, skoraj vodoravni skalnati plošči. Onkraj tega prelaza gre pot skoraj vedno strmo navzgor. Videl sem zaporedoma

nad seboj v gosti megli pošastne temne vrhove, v vsakem pričakujoč, da je vrh Kočne, vendar je šele tretji najstrmejši, pravi vrh!

Nazaj grede, se malo pod zgoraj omenjenim prelazom ob neki žični ograji odcepi zaznamovana pot proti Cojzovi koči. Ob hudem dežju, toči in snežnem zametu sem jo izgrešil in zašel na staro pot k opuščeni Frischaufovi koči globoko pod Cojzovo kočo. Delno krivdo te zmote pripisujem tudi temu, da v Grintavskem pogorju povečini ni kažipotnih tabel; na nekaterih križiščih se nahajajo le stare nemške table, večinoma po tleh in razbite in brez napisov. Iz Cojzove kočice sva prihodnji dan odrinila preko dobro nadelanega Slemena in po Turskem Žlebu (več klinov in vrvi je treba popraviti) na Okrešelj.

Od tam pa domov.

I. Serneč.

Obzor.

† Anton Hlebanja, triglavski vodnik. (Gl. »Pl. Vestn.« 1924, str. 223).

Na pokopališču v Dovjem smo, pred grobom, odetem v same planike. S temi cvetkami je zaključeno življenje brhkega domačina, našega ljubljence, Luksovega Tona. Nepozaben si nam vsem, ki smo te poznali; naj te spoznajo še drugi! —

Anton Hlebanja, po domače Luksov Ton, se je rodil 9. jan. 1897 leta v Mojstrani štev. 15 pri Luksu. Njegov oče, Klemen, je posestnik in triglavski vodnik. Očetov poklic je že v rani mladosti vplival na živega dečka. Ko je dobro shodil, je moral pasti krave. Ta posel mu je bil v največje veselje; skakal je med svojo živinico, preplezal je vsako skalo, poznal še tako skrito stezo.

Izpolnivši 7. leto, je začel pohajati trirazredno osnovno šolo na Dovjem. Bil je marljiv in nadarjen učenec. Poleti je moral vsako jutro še pred poukom živino »zagnati« za Peričnik ali na Bor. Veselo je spremil kravce na pašo, skočil v šolo, včasih kajpada prepozno, a po pouku hajdi, takoj k živini.

Nadarjen dečko je vedno prosil starše, naj ga pošljejo na Koroško služiti, da bi se česa naučil. Čez nekaj let se mu je uresničila želja. Odšel je v Vel. Vose. Na Koroškem so ga imeli zelo radi, ker je bil odkrit, prijazen in poslušen. —

Čez leto dni — nerad — je moral Ton zapustiti Koroško, ker mu je oče bolehal. A doma se je zdaj zavedal, kaj je dom.

Izbruhnila je svetojna vojna. Pobrala je vse mladeniče in može. Ton, močan, zdrav planinski sin, je bil 4. junija 1915. potrjen k 17. peš. polku; še tisti dan je odrinil najprej v Ptuj, potem v Judenburg. Vedno vesel je stopal po vojašnici in je prepeval naše gorenjske pesmi. Ko je čez nekaj tednov prišel poziv, da 17. pšp. odrine v Bukovino, je Tom z domačini, ki so bili v polku, pokazal, da so gorenjski — triglavski sinovi; ves voz so okrasili s slovenskimi zastavicami. Tudi na fronti je bil Tone vedno dobre volje. Ko se je 4. sept. prostovoljno javil, da gre na poizvedovalno patroljo, je bil ujet; kot ruski ujetnik je delal pri kmetih, a je neštetikrat ušel. Če se mu je slabo godilo, pa hajd' naprej! Preromal je skoraj vso Rusijo. Maja leta 1918 se je vrnil domov. Zdaj so ga poslali na italijansko fronto na Tirolskem, kjer je zdrav dočakal preobrat. Kot zaveden Jugoslovan je januarja 1919 stopil v obmejno stražo na Podkorenskem sedlu in sicer k strojnim puškam, kjer se je zelo izkazal. Bolehni oče pa je prosil, da se sin oprostí vojaške službe. Prošnja je bila ugodno rešena.

Tako se je za stalno vrnil v svoje planine. Še isto leto je začel nositi v triglavske kočje jedila. Prepevaje in žvižgajoč je hodil s svojo 60—80 kg težko krošnjo skozi Kot na Staničevo ali na Kredarico. Večkrat, ko je priletel v 2 in četrt ure s Kredarice skozi Kot v Mojstrano, so ga svarili. Ton pa je rekel: »V Kot se pridrsam, tu ven pa priletim. Če je treba, grem takoj nazaj.« To je res večkrat storil. Saj tudi ni mogel ničesar odreči. Nekoč sta prinesla v hudi nevihti Ton in nosač Pavel Krznarič težko breme na Kredarico. A komaj sta vstopila, pride iz Aleksandrovega Doma poročilo, naj se takoj posljejo štiri žimnice doli, ker jih rabi straža. Ton in Pavle sta nemudoma zadela vsak dve žimnici in hajd' čez sneg! Čez 40 min. sta bila že zopet oba na Kredarici, seveda premočena do kože. (O tem je priča g. Korenčan, ker je bil na Kredarici.)

25. junija l. 1921 je bil imenovan gorskim vodnikom. Ton je bil pri hribolazcih priljubljen, ker je bil zanesljiv, spreten in nad vse vztrajen in potrpežljiv. Da je to res, živo pričajo njegova lepa izpričevala. Reden vodnik je bil Ton g. ministru Svetislavu Popoviću. Njega kakor njegovo obitelj je Ton 4 leta vodil po vseh naših gorah. Posebno se je priljubil njegovim otrokom, saj je 9letno hčerko g. ministra peljal na Triglav; njegova mlada sina sta ga vedno nazivala: »Naš Ton.«

Ton je bil prvi, če je bilo treba kje pomagati. Bil je pri ekspediciji, ko so šli po ponesrečenega A. Lenarčiča. Vprav je bil pripeljal domov voz drva, ko je dobil poziv, naj gre ponj. Vzel je dereze in cepin, skočil po sani in odšel brez kosila.

Kakor izboren vodnik, tako je bil tudi izurjen in spreten lovski gonjač. Bil je tudi gonjač na lovu Nj. Vel. kralja Aleksandra. Mislil je, da ima, če goni »gamse«, tudi on »gamsove« noge. Na svarila je odgovarjal: »Neumnost bi bilo hoditi po stezi, če se naravnost pride hitreje!« Ton, kakor Jakob Lakota (Turkov Jok), sta bila prepogumna; vedno sta bila pripravljena, da gresta skozi najgrše stene, pa s pripombo: »Če greva sama.« Oba sta našla prezgodno smrt v pečinah...

26. julija je vodnik Ton vodil g. Stiasnyja, predsednika Posavske podružnice SPD, iz Vrat po Bambergovi poti na Kredarico in je dobil od njega lepo izpričevalo. Spremil je g. Stiasnyja s Kredarice še v Aleksandrov Dom; tu se je poslovil in je odšel nazaj na Kredarico in dalje v Staničevo kočjo. Okoli 6. ure popoldne pa je prišla v Staničevo kočjo večja družba iz Mojstrane, med njimi dvorni nadlovec Rabič s hčerko Mino in dvor. lovec Skumavec. Šel je pred družbo naprej čez Rež na Kredarico in je tam preskrbel prenočišča.

Zvečer je bil Ton v društvu iz Mojstrane. Društvo je bilo veselo. Ton je kazal svojo vodniško knjigo in večkrat poudarjal: »Minca, preberi no, kaj mi je napisal g. Stiasny!« Prebrala sta vsa spričevala; nato sta pela koroške narodne pesmi. A naenkrat je začel siliti domov. Vsi so ga prosili, naj ne hodi, ker se vse pripravlja na nevihto. Obljubil je društvu, da ostane čez noč na Kredarici in da bo šel zjutraj z vsemi skozi Krmo domov; ob pol 3. bi vstali in ob 3. uri prisostvovali sv. maši, ki bi jo daroval g. dr. Zamjen. Društvo se je že ob 10. uri razšlo spat. Tone pa se ni vlegel, ampak je ostal v Aljaževem kotu, češ, zjutraj ob pol 3. uri bo vse poklical k maši. — Vse je snivalo.

Gdč. Minca se pozno v noči prebudi in sliši, da so se vežna vrata odprla in zaprla. Prepričana je bila, da so prišli turisti iz Vrat. — Po triglavskih stenah je zabučal vihar, oblake je prekrižal blisk in kočjo je stresal grom. Radi slabega vremena so prišli turisti dne 27. jul. pozno v obednico. Minca in g. Rabič sta vprašala po Tonu, toda ni ga bilo. »Pa vendar ni šel v tej nevihti domov!«, so ugibali.

Mojstransko društvo je opustilo vrh Triglava in je šlo na Aleks. Dom. Prva sta šla Skumave in Minca; ko prideta čez plaz, zagledata golo truplo pod skalo izpod kapelice — bil je Ton. Skumave je hitel v Mojstrano; še isti dan, 28. julija, je prišla rešilna ekspedicija od tam.

Truplo ponesrečenega Tona so pripeljali domov k Luksu. — Žalostno so mu zaplakali zvonovi v zadnji pozdrav.

Res je, kar čitamo na Tvojem spomeniku:

»Triglavskih je višin

bil prosti sin planin!«

Cinâma.

Vodnik po Sloveniji. — Vljudno prosim vse znane in neznanе mi rodoljube po mestih in po deželi, ki bi hoteli kaj prispevati pri izpopolnjevanju mojih vodnikov »Slovenija« (Vodič kroz Jugoslov. alpe 1922) in »Pohorje« (1925), da mi blagovolijo vpslati svoje naslove. Vsak sotrudnik prejme potem po 1 list iz omenjenih vodnikov za dotični kraj ali izlet, ki ga dobro pozna, in 1 tiskano navodilo, kako naj se popravlja, da bo vse delo etnotno in pravilno.

Rud. Badjura, Ljubljana, Marmontova ul. 18.

Društvene vesti.

Zbor delegatov se je vršil dne 15. februarja t. l. v Ljubljani.

Navzoči so bili poleg članov Osrednjega Odbora zastopniki Kranjske, Jeseniške, Posavske, Savinjske, Mariborske, Podravske in Mislinjske podružnice. Oddelek ministrstva trgovine in industrije je zastopal g. Rudolf Badjura.

Načelnik SPD dr. Fran Tomišek je kot predsednik otvoril zbor delegatov in imenoval zapisnikarjem g. Pavla Glaserja, nato je pozdravil zastopnike podružnic ter oddelka ministrstva trgovine in industrije.

Nato so se podala poročila o delovanju podružnic in o načrtih za društveno delovanje v tekočem letu.

Za Rogaško podružnico je tajnik g. Fran Bratuš poročilo predložil predsedniku; podružnica se težko razvija, ker ima sedež v Rogatcu, ki je znan kot zagrizen nemčurski trg; zato namerava svoj sedež premestiti v Rogaško Slatino, kjer se bo med kopalškimimi gosti dobilo dosti članov, ki se zanimajo za planinstvo. Koča na Donački gori je bila popravljena in je štela obiskovalcev nad 1500; toda zločinska roka je pred kratkim uničila, kar se je dalo. Treba bo postaviti novo kočo kot privlačno točko za kopalške goste; podružnica zbira marljivo sredstva in misli še letos pričeti z delom.

Kranjskogorska podružnica je opravičila po predsedniku gospodu Lavtizarju svojo odsotnost in je naznanila svoj delovni načrt za bodoče leto, ki obsega popravilo mostov pri Peričniku in markacije potov. — Dom na Vršiču je zopet uporabljala italijanska finančna straža brez vsake odškodnine. Nato pojasnjuje predsednik, da se društvo trudi doseči, kako bi moglo Dom na Vršiču oskrbovati kot planinsko zavetišče; obračamo se na razmejitveno komisijo in na druga merodajna mesta, da bi se to izposlovalo pri končnih dogovorih o razmejitvi ali pri ureditvi obmejnega prometa. Kako se bo stvar iztekla, ne moremo vedeti. Daljnji ukrepi radi morebitne prodaje Doma na Vršiču so torej sedaj še nemogoči. Razventega pa ni tozadevno nikakih resnih ponudb, tudi Kranjskogorska podružnica jih še ni dobila. Treba bo pa storiti korake, da se doseže odškodnina za poškodbe Doma na Vršiču in za uporabo po italijanski finanč. straži.

Za Kranjsko podružnico poroča delegat prof. Anton Zupan, da je imela v preteklem letu 311 članov; Prešernovo kočo je obiskovalo 1.275 turistov, Valvazorjevo kočo pa 1.343. V načrtu za l. 1925 je markacija na Storžič, popravilo potov in zveza s Selško podružnico po novih markacijah.

Za Jeseniško podružnico poroča njen tajnik Ivan Velepich, da je imela 266 članov; v programu ima markacije in popravo potov ter napravo napisnih tablic na razpotjih, kar bi stalo okoli 1.500.— Din. Obrača se na Osrednji Odbor za denarno pomoč. Ker pa je ta sam v stiski, prosi, da bi se podružnici odpustil njen članski prispevek. V tem slučaju bi vse delo podružnica sama izvršila. Sredstev potrebuje zato, ker ima načrt, da postavi lastno kočo v Medjem Dolu. Delegat Velepich prosi, da bi se članarina znižala od 25 na 15 Din, ker bo sicer število članov padlo. Odgovarja mu načelnik dr. Tominšek, da ima glede članarine odločati le občni zbor; ta pa na znižanje najbrž ne bo pristal. Nadalje poroča g. Velepich, da se tamošnji kmetje zelo pritožujejo, ker jim delajo turisti pri trganju narcis veliko škodo na poljih in travnikih; zato je razmerje med kmeti in turisti precej napeto. V tem oziru se mora že letos nekaj ukreniti. V debato posežejo gg. Koritnik, Knafelc, Badjura, dr. Tominšek, Mlakar in Stiasny. Eni so za svarilne tablice, drugi to pobijajo, češ, da ne bo nič zaleglo; končno se sklene, da se objavijo v Planinskem Vestniku in dnevnem časopisu primerna svarila glede varstva planinske flore.

Za Posavsko podružnico poroča njen načelnik, nadzornik Stiasny. Opozarja na poročilo v štev. 1. Planinskega Vestnika 1925, kjer je popisana potek občnega zbora in delovanje ter podružnice v l. 1924. Omenja tudi, da je bila koča na Lisci lani dvakrat izropana.

Za Mislinjsko podružnico poda poročilo g. Ivan Plač. Članov je imela 65, delovanje se je omejilo na markiranje in izboljšanje potov. Koča na Urški gori je bila dobro obiskana; treba bi jo bilo povečati, kar bi stalo približno 40.000.— Din; toda podružnica nima potrebnih sredstev, Osrednji Odbor pa sedaj tudi ne more pomagati; zato se mora to delo odložiti. — Podružnica bo letos dobila v porabo lovsko kočo na Črnem vrhu; ta koča bo dobro služila obiskovalcem Pohorja s te strani, ker v istem okolišju ni nobenega primernege zavetišča.

Za Mariborsko podružnico poda poročilo g. ravnatelj Jakob Zupančič; koča na Klopnem vrhu je bila preteklo leto slabo obiskana; vzrok slabo vreme in ker je bila koča le ob sobotah in nedeljah oskrbovana. Razmere so se medtem spremenile in bo koča za naprej stalno oskrbovana. Mariborska koča je imela 3000 obiskovalcev; napravila se je primitivna ledenica in kupil se je svet za njivo. Koča je privlačna točka, zelo jo posečajo tudi hrvatski turisti-smučarji. V tekočem letu bo podružnica posvečala večjo pažnjo obmejnemu Kozjaku, ki je v narodnem oziru zelo eksponiran; posebno krasna točka je Sv. Duh na Ostrem vrhu.

Za Podravsko podružnico poroča delegat Glaser. Članov je štela 165, število pa bo letos vsled zvišanja članarine padlo. Ruška koča je bila prav dobro obiskana; vila Planinka in Čandrova koča sta bili vzlic slabemu vremenu po letoviščarjih stalno zasedeni. Obnovile so se markacije in napravila nova pota: krajša pot čez Reber v Šumik in od tam na Smolnik. Letos zgradi podružnica pri Ruški koči moderno ledenico. Odnosaji napram Mariborski podružnici so pristršeni.

Poročila vseh delegatov in prijavljeni načrti za delovanje so se vzeli za odobravanje na znanje.

Nato je sledila volitev poverjenikov. Izvoljeni so bili za dobo treh let sledeči gg.: Miroslav Pretnar, Anton Spende, Adalbert Pučnik, Pavel Glaser, Ludovik Stiasny in dr. Josip Tičar, za namestnike pa Fran Kunaver in prof. Potočnik.

Gospod Pučnik poroča, da so poverjeniki bili v stalnem stiku s podružnicami, ki naj se tudi za naprej v društvenih zadevah pravočasno obračajo na poverjenike. Tudi vprašanje izpremembe društvenih pravil je pereče, da bodo dobile podružnice pri Osrednjem društvu večje zastopstvo. Zbor s tem soglaša.

Končno je g. Badjura opozarjal, da naj se oddelku ministrstva pravočasno predlagajo statistični podatki glede poseta koč in da se mu posebno naj predlože točna poročila o zaznamovanju in stanju potov.

Podravske podružnice občni zbor se je vršil 6. marca 1925. pri g. Miroslavu Glaserju v Smolniku. — Iz podanih poročil posnamemo sledeče podatke:

Podružnica je v minulem letu štela 9 ustanovnikov in 168 rednih članov. To je najvišje število članov, kar jih je dosegla podružnica v svojem 24 letnem obstanku. Umrla sta ustanovnika Fr. Prebil in dr. Pavel Turner. Dr. Turner se je rodil blizu Ruške koče; po njem so hoteli to prvo svojo kočjo imenovati, a v svoji skromnosti je to odločno odklonil. — Od rednih članov je umrl dr. Strelec, ki je bil do svoje smrti naš član. — Zapustila sta nas tudi vneta planinca dr. Rosina in dr. Medved. Dr. Rosina je s svojo že prej umrlo blago soprogo mnogo pripomogel, da je prišlo do zgradbe prve slovenske planinske koče na Pohorju. Porušil nam je bil vihar Žigertov stolp in ostal nam je le še »drag« spomnik — 4000 K dolga. Kako naj gradimo planinsko kočjo? On nas je bodril in nam preskrbel kot odbornik Mariborske Posojilnice primeren kredit. — Dne 26. febr. 1925. je umrl po vsej slovenski zemlji znani in priljubljeni g. dr. Anton Medved. Kadarkoli ga je podružnica v njegovih počitnicah želela in klicala, vsikdar je prišel. Blagoslovil je Žigertov stolp, Ruško kočjo, Planinko, Romanov studenec in renovirani Čudežni studenec. Najmanj enkrat je vsako leto maševal pri Sv. Arehu. Pohorci so ga tako vzljubili, da so ga kratko imenovali svojega »pohorskega župnika«. S svojim delovanjem so si postavili ti možje na Pohorju trajen spomenik. Naj počivajo v miru!

V odborovih sejah se je poleg tekočih poslov sklepało o zgradbi ledenice pri Ruški koči, o raznih prezidavah in o zgradbi posebne hiše za služinčad.

V spominsko knjigo v Ruški koči se je vpisalo l. 1924 2862 Slovencev, 252 Srbohrvatov, 30 Čehov, 199 Nemcev, 62 inozemcev, skupaj 3405 obiskovalcev.*

V spominski knjigi v Hlebovi gostilni na Smolniku je vpisanih 306 turistov. Od drugod ni došla statistika o pravem času. Izvrševanje gostilniške obrti v grofovi vili na Klopnem vrhu je društvo iz raznih razlogov opustilo. — Zavetišče pod Veliko Kopo se še ni moglo urediti. V »Planinki« so se še ometale ostale 3 sobe.

— Inventar je precej v redu, marsikaj se je moralo izmenjati, oziroma novo nakupiti. Strož za izdelovanje sodavice je že v obratu; tako zdaj lahko postrežemo sovražnikom alkohola, osobito mladini, s pristnim, pohorskim malinovcem s sodavico. — Oskrbnik Ruške koče, g. Mirko Serbec, se je potrudil, da ustreže vsem zahtevam. — Mnogo potov se je na nov način markiralo in postavili smo več kažipotnih tabel. Pot od Ruške koče čez Ravbarsko peč, Mali Šumik, mimo Fajmoštrove bajte na Smolnik je dograjena. Takoj spomladi se bo še markirala

* Po zadnjem in končnem štetju.

pot od Smolnika čez Arlnovo in Činžat na Falo. Tako bomo ustregli želji raznim tujim turistom, ki hočejo potovati od Ruške kočice na Falo ali obratno. — Blagajniško stanje je ugodno.

Sprejeli so se razni predlogi: o navedenih zgradbah, o olepšanju obeh gostilniških sob, o izenačenju cen v Ruški in Mariborski koči, o vstopnini, o izdajanju pisanih računov z dvojnikom, o markacijah i. dr.

G. dr. Senjor, predsednik sosedne Mariborske podružnice, je spregovoril o skupnem, sporazumnem delovanju, g. Pavel Glaser iz Ljubljane pa je poročal o delovanju Osrednjega odbora v Ljubljani. Nato je zaključil predsednik Davorn Lesjak 24. občni zbor podružnice.

Občni zbor Savinjske podružnice SPD se je ob lepi udeležbi članstva vršil dne 41. t. m. zvečer v spodnjih prostorih Narodnega Doma v Celju. Navzoč je bil tudi g. R. Badjura, referent za tujski promet v oddelku ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani. — Načelnik podružnice g. Fr. Kocbek je po poziravnih besedah podal tajniško in blagajniško poročilo.

Savinjska podružnica je imela v l. 1924 skupno 586 članov (1 častnega, 72 ustanovnih in 513 rednih). Nanovo je pristopilo 132 članov, med njimi 3 ustanovni. Podružnično delovanje je bilo osredotočeno na opremo in oskrbo planinskih koč.

Frischaufov Dom na Okrešlju je bil lani oskrbovan 3 mesece in ga je obiskovalo 1291 oseb (1188 Slovencev, 36 Hrvatov, 12 Srbov, 6 Čehov, 46 Nemcev in 3 drugi); od teh je bilo članov SPD 678. Dobro obiskani Dom je bil običajno prenapolnjen. Najemna pogodba za pašnik na Okrešlju, ki je last ljubljanskega škofa, se je letos podaljšala za 5 let. V Dom je bilo vlomljeno tudi letošnjo zimo; škoda še ni ugotovljena.

Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini je lani obiskalo 1105 oseb (1010 Slovencev, 33 Hrvatov, 7 Srbov, 5 Čehov, 48 Nemcev in 2 druga.) Članov SPD je bilo 626. Podružnica je zgradila novo kočico pri Piskerniku; o njej poroča sodni svetnik g. Tiller (glej nižje). Lani se je končala likvidacija zadruga »Rinka«, koje posestvo je prešlo v last podružnice.

Nošnja k Piskernikovemu zavetišču in na Frischaufov Dom je tudi lani oskrbel g. Anton Herle v Solčavi.

Kočica na Korošici je posetilo 505 oseb. Kočica bo treba povečati; to vprašanje pa naj reši Osrednji Odbor.

Kocbekova kočica. Celjska podružnica Ferijalnega Saveza lani ni več oskrbovala kočice in se sploh premalo zanima za razvoj naše turisticke.

Mozirska kočica na Golteh izkazuje v l. 1924 511 posestnikov (402 Slovenca, 12 Hrvatov, 8 Srbov, 9 Čehov, 72 Nemcev, 6 Italijanov in 2 Šveda). Mozirsko kočico posejajo najbolj Celjani, zlasti pozimi smučarji.

Vse štiri oskrbovane kočice so opremljene z lekarnami, ki jih je podaril lekarnar g. Arko v Celju; lekarno v Piskernikovem zavetišču pa je izpopolnil lekarnar g. Sušnik iz Ljubljane. V omenjenih kočah se je tudi pomnožil inventar, zlasti prti.

Leta 1924 so se popravila pota skozi Robanov Kot, od Savinjskega slapa na Okrešelj, na Kamniško in Savinjsko Sedlo ter skozi Turski Žleb. Markirala se je pot iz Luč preko Arničevega vrba v Gornji Grad. Ostale markacije so se morale radi neugodnega vremena odložiti na letošnje leto. Podružnica je lani s sodelovanjem Žalskega odseka ter s pomočjo nekaterih (ne vseh!) domačinov in s podporo ministrstva za trgovino in industrijo po dvehletnem delu popravila in

razširila cesto iz Solčave v Logarsko dolino ter s tem omogočila promet z vozovi in avtomobili do Piskernika.

Podružnica je tudi izposlovala od ljubljanske poštne direkcije, da je ta uvedla meseca junija 1924 vožnjo poštних avtov, s čimer je bilo v veliki meri ustrezno i lokalnim zahtevam i željam turistov.

Tudi ostalo tekoče delo je vršila podružnica točno in vestno ter z mnogimi uspehi.

Savinjska podružnica (brez Celjskega, Žalskega in Mozirskega odseka) je imela lani sledeči denarni promet: gotovina iz l. 1923 51.40 Din, skupni dohodki 117.639.40 Din, izdatki 116.829.35 Din; gotovina ob koncu l. 1924 861.45 Din. Dohodki vseh planinskih koč: 96.936 Din, izdatki 74.304.55 Din. Celokupna čista imovina (s kočami, inventarjem itd.) znaša po zelo zmerni ceno 74.541 Din.

O delovanju Celjskega odseka je poročal g. Plahuta. V letu 1924 je bilo odsekovo delovanje osredotočeno na Celjsko kočo, katero glasom pogodbe oskrbujeta g. in ga. Seljak. Izvršila sta tudi vse potrebne investicije tako, da jima odsek v obrokih odplačuje zadevne izdatke. Koča se je lani primerno preuredila in točno oskrbovala. Število posetnikov: 1160, pri čemur pa niso vštetí skupni šolski in društveni izleti. Od Novega leta je kljub mili zimi, ki je onemogočala smučarski sport, obiskalo Celjsko kočo že 192 oseb. Na Štefanovo 1924 je požar uničil gornji del koč, spodnjo stavbo pa močno poškodoval. Škoda je bila le deloma krita z zavarovalnino. Celjski občinski svet je sklenil zgraditi na istem mestu novo, večjo stavbo, ki pa jo mora opremiti Celjski odsek. Gradnja je sedaj v polnem teku. Odsek je priredil v kritje opremnih stroškov za novo kočo dne 7. marca t. l. v Celjskem domu »Planinski sejem«, ki je sijajno uspeh in dal 17.758.95 Din čistega dobička; polovica se porabi za gradnjo nove koč v Logarski dolini, polovica pa za opremo Celjske koč. Odsekova gotovina je porastla od 3190.20 Din koncem l. 1923 na 4799.90 Din koncem l. 1924, letos pa že znaša 12.550.37 Din.

Sodni svetnik g. Tiller je nato podal poročilo o novi koči v Logarski dolini. Po ogromnem trudu in težkem delu se je končno lani v oktobru posrečilo spraviti novo koč pri Piskerniku pod streho. Dočim je v stari koči samo 13 postelj na razpolago, bo imela nova 8 sob z 20 posteljami in skupno ležišče; 13 postelj pa je že oddanih raznim ponudnikom, ki so se zavezali, da dotične sobe na lastne stroške opremijo. Nova koč bo stala skupno okrog 100.000 Din; do končane stavbe bo treba še 30.000 Din. Omeniti je, da so se dosedanji izdatki za koč krili skoraj izključno s prostovoljnimi prispevki, kar gotovo pričá o veliki požrtvovalnosti in uvidevnosti darovalcev. Dne 28., oz. 29. junija l. l., se priredi ob slavnostni otvoritvi koč velika planinska veselica.

Med burnim odobravanjem je bil nato sprejet predlog g. Vrtoveca, da se naj imenuje nova koč v znak velikih zaslug, ki si jih je stekel za njo sod. svetnik g. Tiller, »Tillerjeva koč«.

Pri slučajnostih se je razvila daljša in živahna debata o raznih aktualnih vprašanjih. Obrnili se bomo na Osrednji Odbor, da koč na Korošici primerno poveča, oz. postavi v bližini novo, ker je dosedanja na vsak način pretesna. — Živinorejska zadruga v Lučah je ponudila Savinjski podružnici 500 Din za odkup koč na Raduhi. Ker je koč vsled vsakoletnih vlomov in tatvin izropana in jo turisti že od nekdanj slabo posežajo, se sklene jo prodati, podružnica pa si izgovori od bodočega lastnika, da dá v njej na razplago dvoje slamnjač za turiste. — Osrednji Odbor je vpeljal sredi lanskega poletja članske

legitimacije s sliko. Savinjska podružnica bo to letos vpoštevala, vendar bo za člane-neturiste izdajala navadna potrdila o članstvu. — Prenočnina za člane znaša 10 Din; za nečlane se je lani še pobiralo 20 Din, letos pa 30 Din. Poštna direkcija v Ljubljani se bo naprosila, da uvede v sezoni vožnjo dveh avtov med Rečico na Paki in Solčavo. — »Slap pod Rinko« se prekrsti v točnejši »Savinjski slap« oz. »Slap Savinje«. Pri navedenih posameznih točkah so posegli v razgovor gg. Kocbek, Badjura, dr. Kalan, dr. Kunst in Plahuta.

Gospod dr. M. Hrašovec je priporočal velikopotezno obnavljanje potov, markacij in kažipotnih naprav. — Gospod dr. Požar predlaga, da se ugotovi dejanski stan izropanih, oz. vlomljenih koč in da se kože zavarujejo proti tatvini. — Gospod Kocbek predlaga, da se Frischaufov Dom pr. cne oskrbovati že od Binkošti dalje. Turisti imajo do 8. ure zvečer pri oddaji prenočišč pred neturisti prednost. — Oskrbnikom koč se naroči, da strogo varujejo hišni red, zlasti pa določbo, da mora po 10. uri zvečer v vseh planinskih kočah vladati popolna tšina.

Iz zapisnika O. O. SPD v marcu 1925. — Seja za sejo se vrši ves mesec. Enkrat odborova, drugič gospodarska, potem proračunska, nato seja odseka za izpremembo društvenih pravil itd.

Načelnik, tajnik, knjigovodja in gospodarji — vse je na nogah. Stavbni referent skicira in riše ter kalkulira, kako bi se dala z malimi stroški spraviti pod streho na najenostavnejši način nujna popravila pri raznih kočah. Škodljive lesne gobe pri Staničevi koči in Aleks. Domu bi rad uničil z enim mahom. Toda knjigovodja je v skrbeh za nujna popravila i ostalih koč. Gospodarji poudarjajo, da je potreba hitro popraviti severno steno Kadilnikove kočice vrh Golice; tudi popravila pri Kamniški koči na Kamniškem sedlu so nujna. Konečno popusti nekoliko stavbeni referent in nekoliko knjigovodja, in proračun je končan.

Gospodarske seje so izredno živahne in pestre. Predlogi so koristni, umestni, lažje in težje izvedljivi. Vsekakor je večina za to, da se cene v kočah več ne zvišujejo. Ta predlog tudi enoglasno prodre. Zato se nam obetajo za tekoče leto stare cene, tako za prenočnino in vstopnino, kakor tudi za hrano in pijačo. Sklene pa se, da morajo v bodoče plačevati vsi člani slovanskih pl. dr. izven Slovenije k redni prenočnini še Din 5.— (pet). Seveda, razen če so tudi člani SPD. Končno besedo o tem izreče še novi odbor.

Odsek za izpremembo društvenih pravil je izdelal po večkratnih sestankih nova pravila. Osnutek teh pravil se je razposlal vsem podružnicam v pregled. Na predlog g. urednika »Pl. Vestnika«, da izda O. O. zopet seznam markiranih potov, se sklene, da se bodo najprej premarkirala vsa dosedanja pota, nato se bo izdal tak seznam. Temu seznamu bo sledil vsako leto dodatek novih markacij.

Zveza za tujski promet v Ljubljani je izdelala svoja pravila ter povabila SPD k pristopu. Odbor je sklenil pristop. Češkoslovenska-Jihoslovenska Liga, odbor Brno, naznanja, da bo letos priredila izlet v Jugoslavijo. — Odbornik g. Janko Ravnik je podaril društvu lepo sliko hotela Sv. Janez, za kar mu načelnik izreče v imenu odbora zahvalo. — 29. marca t. l. se je vršil za Notranji Bohinj ustanovni občni zbor prometnega društva. Kot zastopnika SPD sta prisostvovala odbornika g. Gvidon Čadež ter g. Alojzij Knafelc. Nova organizacija bo z našim društvom sporedno in sporazumno delovala. — Odbor je ponovno vložil prošnjo na ministrstvo za zgradbe, da bi dala država kredit za popravo ceste na Vršič, ki se bo sicer zrušila. — S pašno zadrugo pri Sv. Ambrožu se je sklenil dogovor glede dobave mleka za Križko kočico na Krvavcu, potem glede spravljjanja provijanta in inventarja po določenih potih in glede porabe vode iz studenca pod kočico.

Pregled poseta planinskih koč podružnic SPD v letu 1924.

Ime planinskega zavetišča	V oskrbi	Oskrbovana v letu 1924	Turistov posetilo od 1. I. 1924 do 1. XII. 1924.													
			Podaniki SHS		Čehi	Nemci	Avstrijci	Italijani	Francози	Angleži	Ostali	Skupaj				
			Stili	Hrvatji									Slovenci			
Celjska koča	Savinj. podr.	5	11	7	1139	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1162
Prešernova koča na Stolu	Kranjska podr.	7	46	251	788	92	4	23	16	2	1	—	—	—	—	1223
Valvazor. koča pod Stolom	Kranjskogor. podr.	8	52	301	806	97	4	25	16	2	1	—	—	—	—	1304
Koča na Gorzdu		24. 5. 30. 9. stize ob nedeljah in praznikih	14	32	101	804	19	1	6	8	—	—	—	—	—	—
Mariborska koča	Maribor. podr.	45	98	212	2067	140	280	—	—	—	—	—	—	—	—	2797
Koča na Klopnem vrhu	Mislinjska podr.	10	16	30	300	20	24	—	—	—	—	—	—	—	—	390
Turistovski dom na Urški g.		1. 6. — 30. 9.	21	4	67	1362	4	—	46	3	—	—	—	—	—	1617
Ruška koča	Podravska podružnica	9	34	185	2984	6	4	40	3	—	—	—	—	—	—	3321
Čandrova koča		Celo leto	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dependanca „Planinka“	Posavska podr.	20	—	—	—	—	—	—	33	—	—	—	—	—	—	480
Jurkova koča na Lisci	Radoveljska podr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vilfanova koča na Beguni.		1. 6. — 15. 9.	11	20	56	380	8	—	12	4	—	—	—	—	—	—
Piskernikovo zavetišče	Savinjska podružnica	18	7	33	1010	5	5	43	1	—	—	—	—	—	—	1105
Frischaufov Dom		20. 6. — 1. 10.	16	12	36	1188	6	1	46	1	—	—	—	—	—	1291
Koča na Korošici		9	8	12	402	9	1	70	6	—	—	—	—	—	—	510
		200	340	1557	13.762	408	326	312	88	4	2	178	—	—	—	16.977

Pregled poseta planinskih koč podružnic SPD v letu 1924 je sestavljen (str. 119) po podatkih, ki jih je Osrednji Odbor dobil od podružnic do konca leta 1924. Na morebitno poznejše štetje se ni mogel več ozirati.

Slovensko Lovsko Društvo opozarja, da naj turisti na potu skozi lovišča ne jemljejo s seboj psov, ki bi sledili divjačino. Lovec ima po zakonu pravico, takega psa na mestu ustreliti. Kdor pa hoče psa s seboj vzeti, naj ga v loviščih vodi na vrvici.

Komisija za razgraničanje z Italijo poroča, da je vsako leto v jeseni ali pozimi nekoliko mejnih stebrov pokvarjenih, največ na prostoru Rodica-Črna Prst. in domneva, da to delajo turisti. Da bi bili krivi ravno turisti, je sicer težko reči, ker tega pogorja turisti v jeseni in pozimi sploh ne posečajo — toda bodi kriv kdorkoli — tako početje se mora javno grajati. Mejna črta se s takim razbijanjem ne premakne niti za ped, naši vojaki pa morajo potem mejnike zopet obnoviti in ves material znositi z velikim naporom na mesto. In sramota ostane našim ljudem!

Naše slike. Vrh Triglava (2863 m). Poletje se bliža, naš orjak pa se še ni otresel snežne odeje. Veliki zameti mu pokrivajo razkosani greben in sivo glavo. Rad bi še počival v tihem miru, toda brezobzirno ga začnejo nadlegovati mravlje — turisti. Prekopali so se preko previsečih snežnih plasti, dvignili so se nad valujoče meglovje in sedaj vzradoščeni občudujejo pod njimi se razprostirajoče širno megleno morje. Posamezni gorski grebeni se iz njega prikazujejo in zopet izginjajo, vse valovi okoli nebotičnika. Malokdaj je naš Triglav lepši. Znamenit okrasek mu je naš Aljažev stolp, a pozna se mu, da je prebil burno zimo: strelovod mu je skrivljen, zrahljane priklopne žice — samo da nam je ostal!

Od upravnništva in uredništva. — Opozarjamo, da je naročnina za »Pl. V.« v tuzemstvu 40 Din, v inozemstvu pa 60 Din na leto. Uprava »Plan. Vestnika« je v pisarni Osrednjega Odbora SPD v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 7. II. nads.: tja je nasloviti naročbo, naročnino in reklamacije ter ponudbe glede slik. — Rokopisi in uredniške stvari pa se naj pošiljajo naravnost uredniku v Maribor.

Vsebina: Ljudevit Stiasny: Po Bambergovi poti na Triglav (str. 97). — I. M.: Mt. Everest (str. 101). — F. S. Copeland: Kanadski „Everest“. Planinska ekspedicija na Mount Logan (str. 106). — Kotiček: Na Planine! dr. Gizela Tarczay (str. 107). — Čez hrib in dol: Grintavec in Kočna v zimi, Viktor Rebelj (str. 107). Moje ture leta 1924. Ivan Pirnat (str. 108). Iz Šoštanja na Kočno, I. Serneck (str. 110). — Obzor: † Anton Hlebanja, triglavski vodnik (str. 111). Vodnik po Sloveniji (str. 113). — Društvene vesti: Zbor delegatov (str. 113). Podravske podružnice SPD občni zbor (str. 115). Občni zbor Savinjske podružnice (str. 116). Iz zapisnika O. O. SPD v Ljubljani (str. 118). Pregled poseta planinskih koč podružnic SPD v letu 1924 (str. 119). Slovensko Lovsko Društvo. Komisija za razgraničanje z Italijo (str. 120). — Naše slike: Vrh Triglava (str. 120).

Urednik dr. Josip Tominšek v Mariboru. — Izdaja in zalaga Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani (Osrednji odbor). — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani.

Na Triglavu (2865 m)

Fot. Ivan Tavčar